

Πρόβλημα: Αν A, B δύο σύνολα, $G \subseteq A \times B$, $g \subseteq A \times B$. Λύση:

- (i) $G \subseteq g \Leftrightarrow G^{-1} \subseteq g^{-1}$
- (ii) $D(G) - D(g) \subseteq D(G-g)$
- (iii) $R(G) - R(g) \subseteq R(G-g)$
- (iv) $(G \cup g)^{-1} = G^{-1} \cup g^{-1}$
- (v) $(G \cap g)^{-1} = G^{-1} \cap g^{-1}$
- (vi) $(G-g)^{-1} = G^{-1} - g^{-1}$
- (vii) $(G \Delta g)^{-1} = G^{-1} \Delta g^{-1}$
- (viii) Αν $A=B$ κ' 16×16 κ' $G \subseteq G^{-1}$, τότε $G = G^{-1}$

Αποδεικνύουμε εναλλάκα κάποιες από αυτές:

(i) \Rightarrow) Υποθέτουμε ότι $G \subseteq g$.
 Έστω $(x, y) \in G \Rightarrow (y, x) \in G \Rightarrow (y, x) \in g \Rightarrow (x, y) \in g^{-1}$. Άρα $G \subseteq g^{-1}$

\Leftarrow) Υποθέτουμε ότι $G^{-1} \subseteq g^{-1}$.
 $(x, y) \in G \Rightarrow (y, x) \in G^{-1} \Rightarrow (y, x) \in g^{-1} \Rightarrow (x, y) \in g$. Άρα $G \subseteq g$

(ii) $x \in D(G) - D(g)$
 $\Rightarrow x \in D(G) \wedge x \notin D(g)$
 $\Rightarrow [\exists y \in B (x, y) \in G] \wedge [\forall b \in B (x, b) \notin g]$
 $\Rightarrow \exists y \in B [(x, y) \in G \wedge (x, y) \notin g]$
 $\Rightarrow \exists y \in B (x, y) \in G - g$, τότε
 $\Rightarrow x \in D(G-g)$

ΠΑΡΑΧΡΗΣΗ: δύο 16x16 σύνολα σύμφωνα με (ii)
 $A = \{1, 2\}$ $B = \{a, b\}$
 $G = \{(1, a)\}$ $g = \{(1, b)\}$

$D(G) = \{1\}$ $D(g) = \{1\}$
 $D(G) - D(g) = \emptyset$
 $G - g = \{(1, a)\}$ κ' $D(G-g) = \{1\}$

(iii) Ολοκληρώστε

$$\begin{aligned} \text{α) } (x, y) \in (f \circ g)^{-1} &\Leftrightarrow (y, x) \in f \circ g \Leftrightarrow \exists (y, z) \in f \text{ ή } (z, x) \in g \\ &\Leftrightarrow (x, y) \in f^{-1} \text{ ή } (x, y) \in g^{-1} \Leftrightarrow (x, y) \in f^{-1} \cup g^{-1} \end{aligned}$$

β) Ολοκληρώστε

(iii), (ii) εικόνα

(iii) Αρκεί να $f^{-1} \subseteq f$ (από τότε, εφόσον $f \subseteq f^{-1}$ θα έχουμε $f = f^{-1}$)

Εφόσον $f \subseteq f^{-1}$ από το (i) συμπεραίνουμε ότι $f^{-1} \subseteq (f^{-1})^{-1}$ οπότε $f^{-1} \subseteq f$.
Άρα ισχύει.

Περιορισμός μιας σχέσης R :

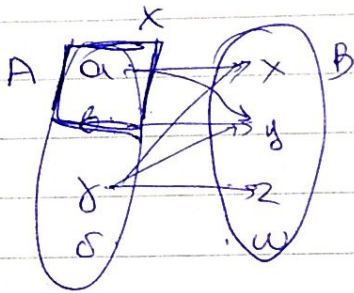
Αν $R \subseteq A \times B$ είναι μια σχέση R $X \subseteq A$, τότε ο περιορισμός της R στο X είναι η σχέση $R_X \subseteq X \times B$ που ορίζεται ως $R_X = R \cap (X \times B)$

2ο απλό παράδειγμα

$$A = \{a, b, \gamma, \delta\}$$

$$B = \{x, y, z, w\}$$

$$R = \{(a, x), (a, y), (b, y), (\gamma, x), (\gamma, y), (\gamma, z)\}$$

$$R_X = \{(a, x), (a, y), (b, y)\}$$

$$R_X = \{(a, x), (a, y), (b, y)\}$$

(An) $n \in \mathbb{N}$

$$5) A_1 = \emptyset$$

$$A_{n+1} = P(A_n) - A_n$$

$$A_2 = P(A_1) - A_1 = \{\emptyset\} - \emptyset = \{\emptyset\}$$

$$A_3 = \mathcal{P}(A_2) - A_2 = \{\emptyset, \{\emptyset\}, \{\emptyset, \emptyset\}\} = \{\emptyset, \{\emptyset\}\}$$

$$A_4 = \mathcal{P}(A_3) - A_3 = \{\emptyset, \{\emptyset, \{\emptyset\}\}\} - \{\emptyset, \{\emptyset\}\} = \{\emptyset, \{\emptyset, \{\emptyset\}\}\}$$

$$A_5 = \mathcal{P}(A_4) - A_4 = \{\emptyset, \{\emptyset\}, \{\{\emptyset, \{\emptyset\}\}\}, \{\emptyset, \{\emptyset, \{\emptyset\}\}\}\} - \{\emptyset, \{\emptyset, \{\emptyset\}\}\} =$$

$$= \{\{\emptyset\}, \{\{\emptyset, \{\emptyset\}\}\}\}, \{\emptyset, \{\emptyset, \{\emptyset\}\}\}$$

4) $(A_n)_{n \in \mathbb{N}}$

$$A_{n+1} = A_n \cup \{A_n\}$$

Να βρεθούν τα $A_2, A_3, A_4, \mathcal{P}(A_3)$

Λύση:

$$A_2 = A_1 \cup \{A_1\} = \emptyset \cup \{\emptyset\} = \{\emptyset\}$$

$$A_3 = A_2 \cup \{A_2\} = \{\emptyset\} \cup \{\{\emptyset\}\} = \{\emptyset, \{\emptyset\}\}$$

$$A_4 = A_3 \cup \{A_3\} = \{\emptyset, \{\emptyset\}\} \cup \{\{\emptyset, \{\emptyset\}\}\} = \{\emptyset, \{\emptyset\}, \{\emptyset, \{\emptyset\}\}\}$$

$$\mathcal{P}(A_3) = \{\emptyset, \{\emptyset\}, \{\{\emptyset\}\}, \{\emptyset, \{\emptyset\}\}\}$$

8) α) A, B, Γ είναι σύνολα κ' ισχύει $B \times \Gamma = A \times A$. Να βρεθεί $B \cup \Gamma = A$

Απόδειξη: Έστω τυχόν x .

$$x \in B \cap \Gamma \Leftrightarrow x \in B \wedge x \in \Gamma \Leftrightarrow (x, x) \in B \times \Gamma \Leftrightarrow (x, x) \in A \times A$$

$$\Leftrightarrow x \in A \wedge x \in A \Leftrightarrow x \in A \quad \therefore \text{Άρα } \boxed{B \cup \Gamma = A}$$

β) Αν X, Y είναι δυο σύνολα κ' ισχύει $(X \times Y) \cup (Y \times X) \subseteq A \times A$
 Να βρεθεί $X \cup Y \subseteq A$

Απόδειξη: Έστω ότι X, Y είναι δυο σύνολα. $\exists x \in X$ κ' $\exists y \in Y$

$$\text{Να βρεθεί } X \cup Y \subseteq A$$

Έστω $a \in X \cup Y$. Τότε $a \in X$ ή $a \in Y$

1^η περίπτωση: $(a \in X)$. Τότε $(a, y) \in X \times Y$

$$\text{άρα, αφού } X \times Y \subseteq (X \times Y) \cup (Y \times X) \subseteq A \times A$$

προκύπτει $(a, y) \in A \times A$ άρα $a \in A$ (κ' $y \in A$)

2^η περίπτωση: $a \in Y$

Τότε $(x, a) \in X \times Y$ κ' εφόσον $X \times Y \subseteq (X \times X) \cup (Y \times X) \subseteq A \times A$
 προκύπτει ότι $(x, a) \in A \times A$, άρα $(x \in A \wedge) a \in A$. Επομένως, $X \times Y \subseteq A$

δ) Ναι (χρησιμοποιούμε κατάλληλο αριστομεταθετικό όει υ υποθέσει ότι X, Y τα κεί ~~δ~~ σε μπορεί να αναπαραστήσει σε (B) ερωτήματα.

Απόδειξη: $X = \emptyset, Y = \{1, 2\}, A = \{1\}$ Τότε $(X \times Y) \cup (Y \times X) = \emptyset \cup \emptyset = \emptyset \subseteq A \times A$

Ενώ σε ισχύει $X \cup Y \subseteq A$
 $X \cup Y = \{1, 2\} \quad A = \{1\}$

ε) Αν $A \times A \subseteq (X \times Y) \cup (Y \times X)$ Ναι $A \subseteq A \cap Y$

Απόδειξη: Έστω οπού A

Αν $a \in A \Rightarrow a \in A \wedge a \in A \Rightarrow (a, a) \in A \times A$

άρα $(a, a) \in (X \times Y) \cup (Y \times X)$

$\Rightarrow (a, a) \in X \times Y$ ή $(a, a) \in Y \times X$

$\Rightarrow (a \in X \wedge a \in Y)$ ή $(a \in Y \wedge a \in X)$

$\Rightarrow a \in X \cap Y$ ή $a \in X \cap X$

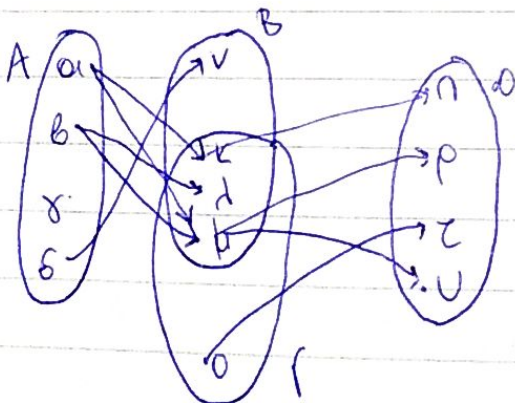
$\Rightarrow a \in X \cap Y$

ΣΥΜΠΕΣΗ ΟΤΩ ΣΧΕΣΕΩΝ

Αν $G \subseteq A \times B$

$r \subseteq r \times d$ δύο σχέσεις, τότε η σύνθεση των G, r είναι η σχέση

$r \circ G = \{(x, y) \in A \times D : \exists z \in B \text{ ή } (x, z) \in G \text{ κ' } (z, y) \in r\}$

$$A = \{a, b, d, o\}$$

$$B = \{k, d, u, v\}$$

$$r = \{k, d, u, o\}$$

$$D = \{n, p, z, v\}$$

$$G = \{(a, k), (a, u), (b, d), (b, u), (d, v)\}$$

$$r = \{(k, n), (k, p), (k, u), (a, c)\}$$

$$r \circ G = \{(a, n), (a, u), (b, u), (a, p), (b, p)\}$$

Πρόταση: Αν $G \subseteq A \times B$, $r \subseteq r \times D$ δύο σχέσεις. Τότε $(r \circ G)^{-1} = G^{-1} \circ r^{-1}$

Απόδειξη: $(y, x) \in (r \circ G)^{-1} \Leftrightarrow (x, y) \in r \circ G \Leftrightarrow \exists z \in B \cap r \text{ με } (x, z) \in G \wedge (z, y) \in r \Leftrightarrow$
 $\Leftrightarrow \exists z \in r \cap B \text{ με } (z, x) \in G^{-1} \wedge (y, z) \in r^{-1} \Leftrightarrow (y, x) \in G^{-1} \circ r^{-1}$

Πρόταση: Αν $G \subseteq A \times B$, $r \subseteq r \times D$, $g \subseteq E \times Z$ είναι τρεις σχέσεις.
Τότε $(g \circ r) \circ G = g \circ (r \circ G)$

Απόδειξη: Παραδείνεται

ΔΙΔΕΔΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Διμεδής σχέση σε ένα σύνολο E ονομάζεται κάθε σχέση $G \subseteq E \times E$

Ορισμοί: Μια διμεδής σχέση $G \subseteq E \times E$ καλείται:

(i) Αντανακλαστική: (ή ανακλαστική)

αν $\forall x \in E$ ισχύει $x G x$

(ii) Συμμετρική: Αν $\forall x, y \in E$ ισχύει η συνεπαγωγή $x G y \Rightarrow y G x$

(iii) Αντασυμμετρική: Αν $\forall x, y \in E$ ισχύει το εξής:

$$[(x G y) \wedge (y G x)] \Rightarrow x = y$$

(iv) Μεταβατική: αν $\forall x, y, z \in E$ ισχύει το εξής:

$$(x G y) \wedge (y G z) \Rightarrow x G z$$

ΠΑΡΑΧΗΡΙΣΗ

Έστω $G \subseteq E \times E$ μια σχέση

- ακεραϊσμός $\Leftrightarrow \forall x \in E \ x G x$
- αλληλεστιακότητα $\Leftrightarrow \forall x, y \in E \ (x G y \Rightarrow y G x)$
- αντισυμμετρία $\Leftrightarrow \forall x, y \in E \ ((x G y \wedge y G x) \Rightarrow x = y)$
- μεταβατικότητα $\Leftrightarrow \forall x, y, z \in E \ ((x G y \wedge y G z) \Rightarrow x G z)$
- μη ακεραϊσμός $\Leftrightarrow \exists x \in E \ x \not G x$
- μη αλληλεστιακότητα $\Leftrightarrow \exists x, y \in E \ (x G y \wedge y \not G x)$
- μη αντισυμμετρία $\Leftrightarrow \exists x, y \in E \ (x G y \wedge y G x \wedge x \neq y)$
- μη μεταβατικότητα $\Leftrightarrow \exists x, y, z \in E \ (x G y \wedge y G z \wedge x \not G z)$

Πρόταση: Έστω G μια σκέπτης σχέση στο E .

- (i) G ακεραϊσμός $\Leftrightarrow \mathcal{D} \subseteq G$
- (ii) G αλληλεστιακότητα $\Leftrightarrow G = G^{-1}$
- (iii) G αντισυμμετρία $\Leftrightarrow G \cap G^{-1} \subseteq \mathcal{D}$
- (iv) G μεταβατικότητα $\Leftrightarrow G \circ G \subseteq G$

Απόδειξη: (i) G ακεραϊσμός $\Leftrightarrow \forall x \in E \ x G x \Leftrightarrow \forall x \in E \ (x, x) \in G \Leftrightarrow \{(x, x) : x \in E\} \subseteq G \Leftrightarrow \mathcal{D} \subseteq G$

(ii) \Rightarrow) Υποθέτουμε ότι G αλληλεστιακότητα

$(x, y) \in G \Rightarrow x G y \Rightarrow y G x \Rightarrow (y, x) \in G \Rightarrow (x, y) \in G^{-1}$, Έτσι αποδείχθηκε ότι $G \subseteq G^{-1}$

Έτσι αποδείχθηκε ότι $G \subseteq G^{-1}$

$(x, y) \in G^{-1} \Rightarrow (y, x) \in G \Rightarrow y G x \Rightarrow x G y \Rightarrow (x, y) \in G$, έτσι ο.δ. $G^{-1} \subseteq G$, επομένως $G = G^{-1}$

\Leftarrow) Υποθέτουμε ότι $G = G^{-1}$

Για οποιονδήποτε $x, y \in E \ x G y \Rightarrow (x, y) \in G \Rightarrow (x, y) \in G^{-1} \Rightarrow (y, x) \in G \Rightarrow y G x$

Άρα G είναι αλληλεστιακότητα.

(iii) \Rightarrow) Έστω ότι G είναι αντισυμμετρία $(x, y) \in G \cap G^{-1} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} (x, y) \in G \\ (x, y) \in G^{-1} \end{array} \right\} \Rightarrow \left. \begin{array}{l} (x, y) \in G \\ (y, x) \in G \end{array} \right\}$

$\Rightarrow \left. \begin{array}{l} x G y \\ y G x \end{array} \right\} \Rightarrow x = y$

\Leftarrow) Υποθέτουμε ότι $G \cap G^{-1} \subseteq \emptyset$
 Έστω τυχόντα $x, y \in E$. Αν $(x, y) \in G \cap G^{-1} \Rightarrow (x, y) \in G \wedge (y, x) \in G \Rightarrow x = y$.
 $(x, y) \in G \wedge (x, y) \in G^{-1} \Rightarrow (x, y) \in G \cap G^{-1} \Rightarrow (x, y) \in \emptyset \Rightarrow x = y$.
 Άρα G αντιστρέφεται.

(iv) \Rightarrow) Υποθέτουμε ότι $u \in G$ είναι μεταβατική
 $(x, y) \in G \circ G \Rightarrow \exists z \in E (x, z) \in G \wedge (z, y) \in G \xrightarrow{\text{ζωζ}}$ $x \in G \cap G^{-1} \Rightarrow x = y$
 Άρα $G \circ G = G \Rightarrow (x, y) \in G$

\Leftarrow) Υποθέτουμε ότι $G \circ G \subseteq G$
 Έστω $x, y, z \in E$ ώστε $(x, y) \in G \wedge (y, z) \in G \Rightarrow (x, z) \in G \circ G \Rightarrow (x, z) \in G$

α. x(i) Έστω $E = \{1, 2, 3, 4\}$ κ' $G = \{(2, 2), (2, 3), (4, 3)\}$

Η G δεν είναι αντιστρέφτη αφού $(2, 1) \notin G$

Η G δεν είναι συλλεπτική αφού $(2, 3) \in G$ ενώ $(3, 2) \notin G$

$G \cap G^{-1} = \{(2, 2), (2, 3), (4, 3)\} \cap \{(2, 2), (3, 2), (3, 4)\} = \{(2, 2)\} \subseteq \emptyset$
 Άρα $u \in G$ είναι αντιστρέφτη

$G \circ G = \{(2, 2), (2, 3)\} \subseteq G$ Άρα $u \in G$ είναι μεταβατική.

(ii) Δίνουμε u ορισμένη πάνω στο \mathbb{R} $G = \{(x, y) \in \mathbb{R} \times \mathbb{R} : x + y = 10\}$

Η G δεν είναι αντιστρέφτη αφού $3 + 3 \neq 10$
 $(3, 3) \notin G$
 $(3, 3)$

Η G είναι συλλεπτική: $\forall x, y \in \mathbb{R} \quad x \in G \wedge y \in G \Rightarrow x + y = 10 \Rightarrow y + x = 10 \Rightarrow y \in G$

Η G δεν είναι μεταβατική: α. x. $3, 7 \in \mathbb{R}$ με $3 \in G$ $7 \in G$ $3 \neq 7$
 (αφού $3 + 7 = 10$) (αφού $7 + 3 = 10$)

Η G δεν είναι μεταβατική: $3 \in G$ $7 \in G$ $3 \notin G$ $[x=3, y=7, z=3]$
 $(3+7=10)$ $(7+3=10)$ $(3+3 \neq 10)$

(iii) Μια σχέση ορίζεται να είναι ταυτόχρονα εθιτική & αντισθιτική

Ν $\subseteq \mathcal{E} \times \mathcal{E}$ \subseteq εθιτική \wedge \subseteq αντισθιτική

$\Leftrightarrow \subseteq \subseteq \rightarrow \wedge \subseteq \subseteq \rightarrow \subseteq \subseteq$

$\Leftrightarrow \subseteq \subseteq \rightarrow \wedge \subseteq \subseteq \subseteq$

$\Leftrightarrow \subseteq \subseteq$

Άρα τέτοιες σχέσεις είναι τα υποσύνολα της διαίτησης του \mathcal{E}

π.χ. Αν $\mathcal{E} = \{1, 2, 3, 4\}$ & $\subseteq = \{(2, 2), (3, 3)\}$
 η \subseteq είναι εθιτική & αντισθιτική

(iv) Στο σύνολο \mathbb{Z} των ακεραίων ορίζουμε τη \subseteq ως εξής:

$\subseteq = \{(x, y) \in \mathbb{Z} \times \mathbb{Z} : |x| + |y| = 4\}$

\subseteq δεν είναι αντισθιτική, διότι $3 \not\subseteq 3$ (αφού $|3| + |3| = 3 + 3 = 6 \neq 4$)

& είναι εθιτική ($\forall x, y \in \mathbb{Z} : x \subseteq y \Rightarrow |x| + |y| = 4 \Rightarrow |y| + |x| = 4 \Rightarrow y \subseteq x$)

Η \subseteq δεν είναι αντισθιτική (αφού π.χ. $1 \subseteq 3, 3 \subseteq 1$ & $1 \neq 3$)

Η \subseteq οχι βεταβατική $1 \subseteq 3, 3 \subseteq 1$ & $1 \not\subseteq 1$

(v) Στο σύνολο \mathbb{N} των φυσικών αριθμών ορίζουμε σχέση \subseteq ως εξής:

$a \subseteq b \Leftrightarrow \exists k \in \mathbb{N} \quad 2b = ka$
 ($\Leftrightarrow \exists k \in \mathbb{N} \quad \frac{2b}{a} = k$)
 $\Leftrightarrow \frac{2b}{a} \in \mathbb{N}$)

Η \subseteq είναι αντισθιτική, διότι $\forall x \in \mathbb{N} \quad \frac{2x}{x} = 2 \in \mathbb{N}$, άρα $x \subseteq x$

Η \subseteq δεν είναι εθιτική $1 \subseteq 4 \quad (\frac{2 \cdot 4}{1} = \frac{8}{1} = 8 \in \mathbb{N})$, ενώ
 $4 \not\subseteq 1$ (διότι $\frac{2 \cdot 1}{4} = \frac{1}{2} \notin \mathbb{N}$)

Η \subseteq δεν είναι αντισθιτική, διότι $1 \subseteq 2$ (αφού $\frac{2 \cdot 2}{1} = 4 \in \mathbb{N}$)
 $2 \subseteq 1$ (αφού $\frac{2 \cdot 1}{2} = 1 \in \mathbb{N}$) & $1 \neq 2$

Η \subseteq δεν είναι βεταβατική (διότι $\frac{2 \cdot 2}{4} = \frac{4}{4} = 1 \in \mathbb{N}$) & $4 \not\subseteq 1$
 $2 \subseteq 1$ (διότι $\frac{2 \cdot 1}{2} = 1 \in \mathbb{N}$) X

β) Στο σύνολο \mathbb{Z} των ακεραίων ορισθείτε το σχέδιο \mathbb{Z} ως εξής:

$$x \sim y \Leftrightarrow \exists k \in \mathbb{Z} \quad y = 2kx$$

$$\left[\Leftrightarrow (x \neq 0 \wedge \frac{y}{2x} \in \mathbb{Z}) \vee (x = y = 0) \right]$$

Η \sim δεν είναι αυτανακτική
 $1 \not\sim 1$

$$\left[1 \not\sim 1 \Leftrightarrow \exists k \in \mathbb{Z} \quad 1 = 2k \cdot 1 \Leftrightarrow \exists k \in \mathbb{Z} \quad k = \frac{1}{2} \text{ που δεν ισχύει} \right]$$

Η \sim δεν είναι μεταθετική
 3 \sim 6 (αφού $k=1 \in \mathbb{Z}$, $6=2 \cdot 1 \cdot 3$)

ενώ $6 \not\sim 3$ (αφού $k=1/2 \notin \mathbb{Z}$, $3=2 \cdot \frac{1}{2} \cdot 6$ $k=\frac{1}{2}$)

Η \sim είναι αντιμεταθετική

Έστω $x, y \in \mathbb{Z}$ ώστε $x \sim y$ κ' $y \sim x$ $\exists \lambda \in \mathbb{Z} \quad x = 2\lambda y$

$$y = 2\kappa (2\lambda y) \Rightarrow y = 4\kappa\lambda y \Rightarrow y(1 - 4\kappa\lambda) = 0$$

$$\Rightarrow y = 0 \vee 4\kappa\lambda = 1$$

$$\Rightarrow y = 0 \vee \kappa\lambda = \frac{1}{4}$$

Όπως βλέπουμε στο αριστερό είναι αδύνατο άρα δεν μπορεί να ισχύει $\kappa\lambda = \frac{1}{4} \Rightarrow y = 0$?

Από τη (2) συμπεραίνουμε $x=0$ $\left. \begin{matrix} y=0 \\ x=0 \end{matrix} \right\} \Rightarrow x=y$

Η \sim είναι γραμμική $\forall x, y \in \mathbb{Z}$

$$\left. \begin{matrix} x \sim y \\ y \sim z \end{matrix} \right\} \Rightarrow \left. \begin{matrix} \exists k \in \mathbb{Z} \quad y = 2kx \\ \exists \lambda \in \mathbb{Z} \quad z = 2\lambda y \end{matrix} \right\} \Rightarrow z = 2\lambda(2kx) \Rightarrow z = 2(2\lambda k)x$$

Το $2\lambda k$ είναι ακέραιος ως γινόμενο ^{ακέραιων} ακεραίων. Άρα $x \sim z$